

liceat. et ad tantam beatitudinem
aspirare? sumopere nobis desiderā
ta sunt suffragia quoque sanctorum?
ut quod nostra possibilitas non ob
tinet eorum nobis intercessionem do
netur. **M**iseremini mei miseremini mei
saltem vos amici mei. **N**ostis ipsi
periculum nostrum? nostis signum
nostrum? nostis ignorantiam nostram
et dolos aduersariorum? nostis eorum
impetus? et nostram fragilitatem? **V**o
bis enim loquor qui in eadem temp
tatione fuistis? qui eosdem supas
tistis? qui eosdem laqueos euasist
is? qui didicistis ex hijs que passi
estis compassionem. **C**onfido equitem
et de angelis. et ne ipsi suam visita
re speciem dedignentur? maxime quia
scriptum est. **V**isitabis speciem tu
am? et non peccabis. **C**eterum et si
de eis michi arbitror presumendum
ob spiritualis substantie et rationalis
forme similitudinis et ampliori tamen si
duca ad eos michi recte vertendum
quos habere me nouerim et in ipsa
humanitate perfortes? ut oporteat eos
familiariter et specialius miseri offi
ciis? et offibus suis. et carni de carne sua.
Denique transientes ex hoc mundo ad
patrem? sancta nobis pignora reliq
tunt. Apud nos siquidem eorum cor
pora in pace sepulta sunt? quorum no
mina uiuent in seculum. id est quo
rum gloria nunquam sepelitur. **A**bsit
absit a vobis anime sancte egyptia
illa crudelitas puerne pharaonis
qui in gradu pristinum restitutus. sta
tim est oblitus ioseph sancti qui in car
cere tenebatur. **N**on enim erat unus
capitis membrum? nec aliqua pars si

deli cum infidelis? aut ulla sceleris
israhelite ad egyptum. plures quam lucia ad
tenebras. **I**nterpretatur enim egip
tus tenebre? israhel vero uices dei
atque ideo ubique israhel erat lux e
rat. **N**on sic noster ihesus crucifixi seculi
latronis potuit obliuisci? factum est
utique quod promissum est? ipsa die que
compassus est. et conregnauit. **N**os
quoque si non sumus ipsius capitis mem
bra cuius et sancti? unde eis tamen solep
nibus hodie votis. et tanto congratu
lamur affatu? **C**eterum qui dixit. si
glorietur unum membrum. congaudent
omnia membra? hoc quoque nichilo
minus ait. et si patitur unum membrum
compatuntur omnia membra. **N**ec igitur
nostra et eorum uoluntaria est. ut nos con
gratulemur eis. ipsi compatiantur
nobis? nos deuota meditatione reg
nemur in eis? ipsi in nobis et pro nobis
militet pia interuentio. **N**ec est quod
de eorum pia erga nos sollicitudine
dubitemus? quoniam quidem non consummadi
sine nobis sicut supra memini expec
tat nos usque dum retribuantur nobis
ut uidelicet in nouissimo die magne
festitatis omnia sicut in unum uinum perferantur.
suo tam exalto capite membra cum
currant? et laudentur cum hereditate sua
a christi ihesus dominus noster? qui
est super omnia deus benedictus in secula

**Sermo beati bernardi In transi
tu sancti malachie episcopi.**

Dealo nobis dilectis
simi hodie copiosa que
tam est benedictio desti
nata? et fidelis causa nostra

distribui. vobis quidem dampnosū
esset. michi vero pialosum: cui ni
mirum hec dispensatio vitetur esse
commissa. Timeo itaq; dampnū vel
etū: timeo cōpnationē meā: si for
te dicatur/paruuli petierūt panē. et
nō fuit qui pōneret eis. Dāo enī
q̄ necessaria nobis sit e celo veniēs
consolatio: quos constat illecebris
carnalibus et oblectamentis seculari
bus viriliter tenuisse. Nemo sanc
tū ficiū esse celestis et superno dubi
tet consilio diffinitū: vt ep̄us ma
lachias hodie iter nos obdormiet:
et desideratā haberet inter nos se
pulturā. Cū enī nec foliū quidē ac
boris sine diuino nutu cadat in ter
ram: q̄s tam cbes vt nō euidenter
in hui⁹ beati viri aduentu et transi
tu. magnū p̄osus consiliū sup̄ne
pietatis aduerfat? A sinibus terre
terram hic positurus aduenit. alio
occasione festinās: q̄uis ob specia
lem erga nos caritatē. id plurimū
desiderasse noscatur. Multa quidem
in itinere ipso impedimēta sustinuit:
nec transiretate pmissus est donec
appropinquaret tēp⁹ cōsummatiōis
eius: et termin⁹ q̄ nō poterat p̄teri
ri. Quem quidē multis ad nos per
ueniente laborib⁹. tanq̄ angelum
dei pro reuerentia s̄citatatis sue sus
cepim⁹: s; et nos ipse p̄ sua m̄asue
tudine et huilitate altius radicata.
lōge supra q̄ mēmur deuoto susci
piebat affectu. Paucos deinde op̄s
nos dies feat in icolumitate sua:
dū socios p̄stolaretur q̄ dispersi in
anglia fuerāt: cum regio illi⁹ vana
suspicio dei hoiem impediret. Jamq;

omnib⁹ ad eum collectis: ad roma
nam pro qua venerat curiā p̄bae
iter. Tum subito infirmitate p̄uen
tus. sensit p̄tin⁹ ad celeste magis se
se palatū euocari: deo melius ali
quid p̄uiderē p̄ nobis: ne a nobis
egress⁹ alibi consummaretur. Nullū
quidem in eo nō dico mortis. s; vel
grauis egritudinis signū medicis
apparēbat: ille tñ exhilarat⁹ sp̄i
tu aiebat oimodis op̄ztere: vt hoc
āno malachias ab hac vita egrede
retur. Laboratum est q̄tra: et deu
tis p̄cib⁹ apud deum et q̄buscūq;
potuim⁹ modis: sed illius p̄ualu
ere merita. vt desiderium cordis e
ius tribueretur ei: et nō fraudaretur
voluntate labioꝝ suorum. Dic enī
pro votis oīa ei concurrere: vt hūc
maxime locum diuina sibi inspiran
te clementia elegisset: et hunc quo
q; ex longo optaret sepulture habe
re diem: quo fidelium omnium ge
neralis memoria celebratur. //

Et illud nostra hec gaudia me
rito cumulauit: q̄ fecitū nostrum
tum ossibus de priore amicitio as
portandis huc et reuocandis: eadē
nobis dies auctore deo fuisset elec
ta. Que nimirum de portandis
nobis ex more psallentibus: item
vir sanctus plurimum sese illo can
tu delectari dicebat. Et non multū
post ipse quoq; secutus: sompno su
auissimo et feliciissimo soporatus.

// Agimus itaq; gratias deo
super omnibus dispositionibus su
is: et indignos nos mortis eius
honozare presentia. et pauperes su
os p̄ciosissimo corporis eius locis

pletare thezaurorum: quod infirmos nos
tanta ecclesie sue voluit fulare colup
na. Alterum siquidem e duobus signum
istud: quod nobis in bono factum est
persuadet: quod aut placidus sit deo lo
cus. aut sibi placidum facere velit:
ad quem tante sanctitatis vitum a fi
nibus terre mortuum sepeliendum
quod produxit. Ceterum populo illi affec
tuosius condolere et eorum que tam mi
serabili ecclesie/dicuntur hoc vulnus non
peperit inferre crudelitatem mortis ve
hementius abhorere: beati huius
patris caritas ipsa compellit. Dura
profecto et inexorabilis mors: que
tanta hominum multitudinem vniuersam
passione multauit: et et improbitate
que malachie ligauit linguam. im
pediuit gressus: dissoluit manus. o
culos clausit. Illos iquam deuotos
oculos: qui piissime fletibus diuinam
propter peccatoribus reconciliare gratiam con
sueuerunt. Illas mundissimas manus
que laboriosis et humilibus operi
bus exerceri semper amauerunt: que
dominia corporis hostiam salutem
pro peccatoribus totiens offerebant.
Et sine ira et disceptatione in orati
one leuabantur in celum. que infir
mis multa prestitisse: et signis variis
effuluisse noscuntur. Illos quoque spe
ciosos gressus euangelizantis pacem
euangelizantis bona: illos pedes qui
totiens fatigati sunt studio pietatis:
vestigia illa digna que semper
deuotis osculis premerentur. Sac
ta denique labia illa sacerdotis que
custodiebant scientiam: os iusti quod
sapientiam meditabatur: et lingua
eius que iudicium loquens primo

misericordiam: tantis mederi sole
bant vulneribus animatum. Nec
mirum fratres inquam esse: quam
generauit iniquitas: inconsiderata
quam seductio noscitur perisse. Ni
hil inquam mirum si ferit sine dis
cretionem. que venit ex preuentione
ne: si sit crudelis et fatua. que ex
antiqui serpentis fallacia et mulie
ris insipientia prodit. // **Q**uid
tamen causamur quod malachiam au
sa sit attemptare. fidele equidem
membrum christi: quando et ipsum mala
chie pariter et omnium electorum ca
put furibunda peruasit? Peruasit ut
tunc immunem: sed immunis non euasit.
Impegit in vitam mortem. et induxit
intra se vitam mortem: et alio forto est
mors in vita. Nam sibi deuorans
inde teneri cepit: unde visa est tenu
isse. At fortasse quis dicat. Quo
modo mors a capite superata vide
tur: que tanta adhuc libertate se
uit in membra? Si mors mortu
a: quomodo malachiam occidit?
Si victa. quomodo adhuc preua
let vniuersis: et non est homo qui
vivat et non videat mortem? Vic
ta plane mors dyaboli et peccati
pena: victum peccatum causa mor
tis: victus et ipse malignus: et pec
cati auctor et mortis. Nec modo
victa sunt hec: sed et iudicata. et dap
nata: et diffinita quidem sed necdum
promulgata sententia est. Denique
iam dyabolo ignis paratus est. Et
si nondum precipitatus in ignem:
modico adhuc tempore finitur ma
lignatus: tanquam malleus celestis opi
fias: factus est malleus vniuersae

terre Verit electos ad eoz utilita-
 tem: reprobos conterit in eoz dāp-
 nationem. Qualis ergo paterfami-
 lias. tales et domestici eius: peccatū
 scilicet et mors. Nam et peccatum
 licet simul cum xp̄isto cruce ipsius
 non dubitetur affixum: adhuc ta-
 mē interim non regnare quidem sed
 habitare et in ipso dum viveret apos-
 tolo permittebatur. Mentior si non
 ipse ait. Nam nō ego operor illud:
 s; quod habitat in me peccatū. Hic
 et mors ipsa mīne quidē adhuc ab-
 esse cogitur: sed cogitur non obesse.
 Erat autē cū dīcitur. Vbi est mors
 victoria tua? Et ipsa siquidē iuncta
 nouissima destruet. Nūc vero mo-
 derante eo qui imperiū habet vite
 et mortis. et mare ipm certis tace-
 ret liboris metis: mors ipā dilectis
 domini sompnus refrigerij est: pro-
 pheta testante qui ait. Cū dēderit
 dilectis suis sompnū: ecce hereditas
 dñi. Pessima quē mors peccatoz:
 quoz et natiuitas est mala. Vbi vita
 peior: sed preciosa est mors sanctorū.
 Preciosa plane tāq; finis laborū:
 tāq; victorie consummatio: tāq; vi-
 te ianua. et perfecte securitatis ingres-
 sus. // Congratulemur itaq; fra-
 tres. congratulemur vt dignum est
 patri nostro: quia et pium est de fūc-
 tum plangere malachiā: et pium
 magis malachie congaudere viuē-
 ti. Nūquid nō viuūt? Et beate Ni-
 mitū visus est oculis insipientiū mo-
 ri: ille autē est in pace. Deniq; iam
 rōmūs sanctorū et domestic⁹ dei: psal-
 lit pariter et gradas agit diēs. Trā-
 siu⁹ p ignē et aquā: et eduxisti nos

in refrigeriū. Transiuit plane viri-
 liter: et felicius pertransiuit. Verus
 hebreus pascha celebrauit in spiri-
 tu: et nobis transiens loquebatur:
 desiderio desideravi hoc pascha mā-
 ducare apud vos. Transiuit p ignem
 et aquā: quē nec tristitia frāge-
 re. nec detinere mollia potuerūt. Est
 enī deorsū nos locus quē sibi totū
 vindicat ignis: ateo vt ne minimā
 quidē aque guttā de lazari digita
 miser ille diues ibi habere potuerit.
 Est et sursum ciuitas dei quā letificat
 fluminis impetus: voluptatis tor-
 rens: calix inebrians q̄ preclatus.
 In hoc sane medio boni et mali sci-
 entia continetur: et voluptatis ac-
 tribulationis hic capere est experi-
 mentum. Infelix eua in hos viassitu
 diues nos induxit. Hic plane dies
 et nox: nam in inferno tantū nox.
 et in celo tantū dies. Beata proin-
 de aīa que utrunq; pertransit: nec
 voluptati inherens. nec desiciens in
 tribulatione. // Breuiter vobis vi-
 num aliquod ex multis huius viri
 magnificis acibus arbitror referen-
 dum: in quo strenue satis et ignem
 et aquā noscitur pertransisse. Mag-
 ni illius patricij hibernientū apos-
 toli sedem metropolitanā. tyranni-
 ca sibi progenies successionis ordi-
 ne creans archiepiscopos vendica-
 bat: hereditate possides sanctorū
 dei. Rogatus itaq; a fide libus ma-
 lachias noster. vt tantis sese malis
 opponeret: animam suam in mani-
 bus suis ponens accessit intrepid⁹ et
 suscepit archiepiscopatū tradens se
 discrimini manifestis: vt tanto animi

finem daret. **I**nter pericula rexit ec-
clesiam: post pericula sibi continuo
successorem alterum canonice ordina-
uit. **E**a siquidem conditione susce-
perat: ut postquam cessante persecutio-
nis rabie alter seque possit institui:
ad sedem propriam remeare permitte-
reatur. **U**bi sine ecclesiasticis seculari-
bus re redditibus in aggregationibus
religiosis quas ipse extirperat de-
genere: iter eos tamquam unus eorum usque ad
hoc tempus vivit absque ulla appetente.
Hic dei homines examinavit non exina-
niuit tribulationis seditionem. siquidem au-
tum erat: sic nec illecebra tenuit ac-
resoluit: nec curiosus spectator in vi-
a subsistit. proprie peregrinationis
oblitus. **Q**uis vestrum fratres non
vehementer eius imitari cupiat sac-
titatem: si id audeat vel sperare?
Credo igitur libentius vos audiat
vos si dicere forte poterimus quod sanc-
tum fecerit malachiam: sed ne nos-
trum minus acceptabile testimoni-
um videatur: scripturam audite di-
centem. **I**n fide et lenitate ipsi sanctum
fecit illum. **F**ide calcabat mun-
dum: iohanne attestante qui ait.
Nec est victoria que vincat mundum:
fides nostra. **N**am in spiritu lenita-
tis dura quelibet et adversa equo a-
nimo tolerabat. **H**inc quidem post
christum fide calcabat maria. ne ca-
peretur illecebris: inde in patientia
sua possidebat animam suam. ne mo-
lestis frangeretur. **D**e hijs enim
duobus habes in psalmo. casuros
a latere tuo nulle et decem milia a
dextris tuis: quod multo plures prospe-
ritatis fallacie. quam adversitatis fla-

gella deiciant. **N**emo itaque nostrum
carissimi plana mollioris unde sup-
ficia delectatus: iter illud maximum
sibi commodius arbitretur. **M**agnos
hic campus motus habet inuisibiles
quidem: sed eo ipso periculosiores.
Laboriosior forte via videtur inter
ardua collium: et aspera rupium: sed
expertis longe securior etiam. **U**t de
siderabilior invenitur. **U**trobique ta-
men labor est et periculum esse noverat quod
dicebat. per arma iusticie a dextris et
a sinistris: ut merito gratulemur eis
quod transierunt per ignem et aquam: et in refri-
gerium sunt educati. **R**efrigerium vultis au-
dire? **U**nam id vobis alius loque-
retur: nam quod non gustavi etuc-
tare non possum. **V**ideor tamen hi-
hodie super hoc refrigerio malachiam au-
dire dicente. **C**onvertere anima mea in re-
quiem tuam: quia dominus habet tibi: quia eri-
puit animam meam de morte. **I**n quibus
verbis quod intelligam parum audite. **D**icente
idinata est iam dies. et longum est sperare
in domino precessit: quod inveniit auellam a pa-
terni dulcedine nostris: et malachiam si-
lere lingua formidans sine facie vera
est. **M**ors anime fratres precium est: nisi forte
exadit vobis quod in prophetia legistis. **A**nia
quod preceperit: ipsa morietur. **T**ri-
plex punitio gratulatio est hominis. ab omni
periculo et labore et periculo liberati. **E**x
hoc siquidem nec precium in eo habitare dicitur:
nec penitentie luctus indiciatur:
nec ab ullo deinceps lapsu ei predi-
catur. **N**osuit helyas pallium:
non est quod timeat. non est quod tangi nedum
teneri ab analla vereatur. **C**urrum
conscendit non est iam trepidare ne
cadat: suavius scendit non laborans

volatu proprio: sed celer in rehiat
lo sedens. Ad hoc nos refrigeriū di
lectissimi tota animi auditate curra
m9 in odoze unguentoꝝ hui9 bñ pa
tris nū: qui nostrū hodie torporem
in feruētissimū desiderium visus est
exatasse. Curram9 in quā post eū cre
brius illi clamātes / trahē nos post
se: et affat cordis et pfectu cōuer
sationis deuotas oīpotēti mīe gra
cias referētes: q̄ indignis seruiliis
quib9 ppria desunt merita: aliena
salte voluit suffragia nō desse.

¶ Dñica in kalēdis nouembꝛis.
¶ Sermo de visiōe ysaie pphete

Vidi dñm sedentē sup
solū exalstū et eleua
tum: et plena erat o
nis terra maiestate e
ius. **¶** Sublimis quēdā
visio: ppheticō nobis sermone de
scribitur. **V**idi inquit dominū seden
tem. Magnū spectaculū facies: et
beati oculi qui vident. Quis nō to
to desiderio cōcupiscat tāte maiesta
tis gloriā contemplari? **H**ec q̄ppe
oīm scōꝝ vnicū sp̄ desiderū fuit: et
ipse est enī in quem āgeli desiderāt
prospicere. quē videre vita eterna ē.
¶ Sed aliam frēs audio pphē
eiusde. et eiusdem dñi longe dissimi
lem visionē: siquidē ysaias iste est.
qui in alio loco sic loquit. **V**idim9
eū et non erat illi spēs neq; deor: et
estimauim9 eū tanq̄ leprosuū et.
Vbi illud pmo cōsiderandū: q̄ cōis
illa. hec ppheticē pꝛogative ppria
nō incōgrue videtur. Non sine sane
causa / ibi vidim9 / scriptum est / hic
vidi: nisi vt illā intelligas esse cō

munē: hāc vero excellētie singula
rie. **V**idē absp̄ spēs et de ore vidie
eū. et spreuit herodes: videntē ipsi
q̄q; iudei: q̄ et dīnumerauerūt oīa
ossa ei9. **I**n vero sup hac visiōe bea
ta / manifeste ppha tenūcās autē. **T**ol
laē impi9 ne videat glām dei. **M**ul
tisane igitur multisq; modis nō so
lū locut9 ē in pphetis: s; et vis9 ē a
pphetis. **A**gnouit eū dauid mīno
ratū paulomin9 ab āgelis. **T**heremi
as vidit eam eū cū hoib9 pūsanē
Isaias modo super solū exalstū.
modo non solū infra āgelos. et int
hoies: s; et p leprosum se vidisse tes
tatur. id est nō in carne tm: s; in si
militudine carnis pccī. **¶** Tu q̄q;
si desideras videre sublimē: huilē p
us ihm videre curato. **I**ntuere prius
in deserto exaltatū serpentē: si vide
re desideras regem in solio residente
ista te huiliet visio: vt illa exaltet
huiliatū: et reprimat. **E**t sanet ista tu
morem tuū. vt illa faciat et repleat
desideriū tuū: et eximiatū vides. nō
sit oīosa visio: qz exaltatum oīose
videre nō potes. **S**imilis illi eris
cū videris eū sicuti est: esto et nūc si
milis ei / videris eū sicut pro te fac
tus est. **S**i enī vō in humilitate q̄
dem similitudinē ei9 abnuis: certa
tibi sublimitatis q̄z silitudo debet.
Nūq; ille scāū tribulatiois a com
muniōe glē paretur arce. **D**eniq;
vsq; adeo non dedignat9 passionis
sue cōsortē. et i regnū admittē scāū:
vt in cruce confitens latro eadē die
fuerit cū eo in paradiso. **H**ic ē qd̄ ait
eā ad aplōs. **V**os estis q̄ pmāsisit
meū in tribulatioib9 meis: et ego